

ÅRSSKRIFT 2010

*Udsigt mod syd fra Kirkens tårn 1938.
Yderst til venstre ses Jordløses første vandværk,
se side 3.*

Jordløse-Trunderup lokalhistoriske forening

BERETNING 2009

Året startede som sædvanlig med en generalforsamling i marts, hvor vi havde Bodil Greve Smith til at holde foredrag om hendes barndom og ungdom i Jordløse. Det var rigtig interessant – præster er som regel gode til at formulere sig.

Tirsdag den 4. august havde vi den årlige gåtur, som udgik fra den nye bypark og bag om byen og ud til Gisselhøj, hvor man nød udsigten og den medbragt kaffe blev nydt i byparken.

Tirsdag den 20. oktober havde vi Peter Smith fra Rudkøbing til at holde foredrag – meget humoristisk og meget om deres sommerhus i Østtyskland.

Lørdag den 14. november var det Arkivernes Dag i hele Norden, så vi havde også åbent og havde lavet en udstilling om de huse, der har været bragt i Folkebladet. Vi havde fotograferet husene, så vi kan se, hvordan de ser ud nu. Og så havde vi billeder af de huse, der er forsvundet.

Det var hvad vi havde på programmet i det forløbne år.

Så arbejder vi ellers støt og roligt med at få lagt arkivalier og billeder ind i Arkibas-systemet. Det er et kæmpe-

arbejde, hvor Ulla Nyborg trækker det store læs, da det er hende, der har forstand på EDB.

Vi andre hjælper så til efter bedste evne. Det hele skal jo også printes ud, så vi har det på papir.

Og så har vi vores åbningsaftener, hvor der som regel er nogle fra byen og omegnen, som vil vide noget om det hus de bor i, og de bliver altid positivt overrasket over, så meget vi har.

Heldigvis for det er jo sådan noget, der gør det sjovt at arbejde med arkivet.

IDA GRØNBERG

Deltagerne i foreningens gåtur til Gisselhøj nyder udsigten fra højen.

JORDLØSE VANDVÆRK 75 ÅR

Jordløse Vandværk kan i år fejre 75 års jubilæum. 51 husstande samt præstegård og kirkegård havde underskrevet sig på en tegningsliste i 1935, der førte til stiftende generalforsamling 26. februar 1935.

REFERAT FRA FØRSTE GENERALFORSAMLING

Jordløse den 26/2-35

Beboerne i Jordløse samledes på Jordløse Hotel for at drøfte muligheden for at bygge vandværk i Jordløse. Ing. Janzen fra firmaet Brdr. Henriksen, Odense var kommet tilstede og gennemgik et projekt og tilbud som blev vedtaget.

Tilbudssummen androg kr. 39.000,00 og tegningerne havde nr. 23/8 og var af 23/2-35.

Derefter gik man over til at vælge bestyrelsen i selskabet, der valgtes: Gårdejer J. Bæk 16 stemmer
Forpagter C. Smith 10 stemmer
Smedemester Pedersen 12 stemmer
Gårdejer Anton Pedersen 11 stemmer
L. Risbjerg 13 stemmer.

Derefter gik man over til vedtægterne, som blev læst op en efter en og vedtaget.

Ingeniør Janzen takkede for ordren og lovede at være omhyggelig med etableringen af vandværket.

Anlægsregnskab for Jordløse Vandværk	
Indtægter af vand	212,00
Indtægter af gas	1622,00
Indtægter af varme	1122,00
Indtægter af andre	422,00
Samtalt	3378,00
Udgiftsregnskab for Jordløse Vandværk	
Udgifter til vand	1122,00
Udgifter til gas	1122,00
Udgifter til varme	1122,00
Udgifter til andre	1122,00
Samtalt	4488,00

Anlægsregnskabet for Jordløse Vandværk.

dioen og med højtalervogne, og så vidt jeg husker tog det en lille uge at rense ledningsnettet, så man var sikker på at ingen blev forgiftet. I hele den periode fik forbrugerne vand fra tankvogne, da det var forbudt at bruge af vandet til vask og madlavning.

Herefter blev det vedtaget at ledningsnettet skulle sikres ved hjælp af kontraventiler hos alle husstande, således at der ikke kunne komme vand fra forbrugerne ud i ledningsnettet.

PRISER

Fra starten blev prisen til andelshaverne udregnet i forhold til ejendomsstype og antallet af vandhaner, med et maksimumsbeløb. Efterhånden gik man over til 3 typer: I. Ejendomme med besætning. II. Mindre ejendomme og virksomheder. III. Parcelhuse.

Der kunne forekomme afvigelser herfra. Her kan nævnes at Fru L. Skov skulle betale 300 kr. ekstra i 1973 for at fylde svømmebassinet.

Af og til ytrede andelshavere ønske om at man i stedet fik opsat vandmålere, men dette blev først gennemført i 1992, da der samtidig skulle udregnes vandafledningsafgift.

Investeringer i vandværket blev flere gange betalt ved at man opkrævede et ekstra bidrag. Bl.a. i 1978, hvor man

Til venstre:
Også i 1952
kunne det knibe
med vandtrykket.

opkrævede tilsammen 160.000 kr. for at undgå at optage et dyrt lån.

Man indførte i 1937 1 kr. i bøde for medlemmers udeblivelse til generalforsamlingen. Hvor længe det var gældende fremgår ikke af protokollerne, men i 70'erne genindførte man bøden

FORBRUGSPRISER

1973 Type I. 140 kr./Type II. 100 kr./Type III. 75 kr. kvartalet

1980 Type III. 100 kr. kvartalet

1992 2,10 kr. pr. m³ + målerleje 250 kr.

2010 4,00 kr. pr. m³ + målerleje 400 kr.

HAVEVANDING MED SLANGE

1935 10 kr. kvartalet

1978 60 kr. for sæsonen

1973 30 kr. for sæsonen

1980 100 kr. for sæsonen

Herover:
Vandværket på
Jordløse Møllevej.

i nogle år, denne gang 5 kr. Dette udløste et digt af Rimus i Jyllandsposten, og var måske en ide til efterfølgelse for foreninger med for lidt tilslutning til generalforsamlingen.

Til opkrævning af vandafgift ansattes en opkræver i 1938-39 til en pris af ialt 25 kr. I 1972 overgik man til at afgiften indbetaltes på girokort. Pasning af vandværket og arealet omkring udløste i 1938-39 et vederlag på 25 kr.

REGNSKABER

1954 Balance 16.613,63
Kassebeholdning 2.988,17

1962 Balance 20.088,00
Kassebeholdning 3.600,00

2008 Balance 176.115,00
Likvid beholdning 553.898,00

BESTYRELSER

De første år var der en betydelig udskiftning af bestyrelsesmedlemmer. En stor del af andelshaverne havde tjansen i en periode.

Den mest stabile var smeden, om det så var fordi han havde lidt arbejde for vandværket skal jeg lade være usagt, men efter en uoverensstemmelse om noget malerarbejde trådte han også ud af bestyrelsen. Ved generalforsamlingen i 1951 blev hele bestyrelsen for første gang genvalgt.

Herefter kom der mange stabile bestyrelsesmedlemmer. Her kan nævnes Magnus Jørgensen, der var medlem af bestyrelsen i 20 år bl.a som kasserer, Harry Hansen der var medlem i 22 år, de sidste 20 som formand og Karl Aage Sørensen var med i næsten 25 år.

At være medlem af bestyrelsen i Jordløse Vandværk, kan ikke siges at være kvindearbejde. Der har kun været 3 nemlig Anne Nielsen fra 1954 til 1958, Kirsten Dideriksen fra 1982 til 1984 og Karin Schmidt som blev valgt ind i 2006 det giver tilsammen 10 år.

Bestyrelsen i jubilæumsåret er: Lenart Dahlqvist, Karin Schmidt, Leif Knudsen, Palle Frederiksen og Jørgen Snitkjær.

ULLA NYBORG

ERINDRINGER

AF MARTHA JENSEN

Martha Jensen blev født ca. 1906 som datter af Stine og Hans Rasmussen. Barndomshjemmet lå der, hvor i dag Bremerholmsgyden 9 ligger. Ejendommern er nedrevet og en ny opført på stedet af Ole Jochumsen.

Martha blev gift med Ejnar Jensen (*1899, †1966) og parret flyttede til Avernakø. Sammen fik de 3 sønner. I 1951 vendte de tilbage til Jordløse-området, idet de købte ejendommen Jordløse Møllevej 52. Martha blev boende her til sin død i 1995.

Nedenstående beretning har Martha skrevet i 1980'erne.

BARNDOMSERINDRINGER

En dag sendte min moder mig til købmanden efter varer. På sedlen skrev hun, at købmanden skulle se efter, om jeg gik den rette vej ad Bremerholm. Det var før jeg begyndte skolegangen. Jeg læste, hvad der var skrevet. Så tænkte jeg, han skal ikke få held til at se, hvor jeg går, og så løb jeg alt hvad benene kunne bære. Men han stod i døren, og kunne så se, når jeg løb forbi ledhul-

let. Jeg mente det var for flovt, at han skulle se efter mig.

Så oprandt den store dag, da skolen begyndte. Min søster, som var 7 år ældre, fulgte mig den første dag. Den anden dag ville jeg ikke have hende med.

Inden jeg kom i skole, var jeg så bange af mig. Så jeg nogen komme ½ mil fra mig, gemte jeg mig.

Mor sagde: »Hvad skal der blive af hende, når skolen begynder?«

Mit svar er: »Lærerinden frk. Banke vandt mit hjerte ved første øjekast og vi var venner for livet. Jeg har meget at takke hende for.«

Gamle Hansen var lærer, og hans kone madam Hansen var en god og kærlig sjæl.

Vi havde alle fletninger med sløjfe i håret. En dag tabte jeg min ene sløjfe, da vi legede i lærerindens have. Jeg græd over min sløjfe, da jeg ikke kunne finde den. Madam Hansen kom og hjalp mig med at lede, men den var borte med blæsten. »Kom med herind«, sagde hun, »så skal du få et rødt æble.«

Martha Jensens barndomshjem. Staldbygning og stuehus ligger på hver side af Bremerholmsgyden.

I skolen var en dreng, der hed Børge, som de alle ville drille, fordi han havde mistet sit ene ben og havde træben. Når han så blev tilstrækkelig gal, tog han benet af og brugte det som kasteskyts.

Det var altid mig der hentede hans ben igen. Hans forældre var fodermestre hos Jørgen Hansen.

Tiden gik, vi skiftede lærerinde og fik en vikar frk. Hansen og så kom frk.

Erenbjerg, hun var rar og god. Som årene gik rejste hun til Ølsted. Hun betød meget for mig.

Så skiftede vi lærer, det blev Lasthein, der kom. Den første vinter han var der, da var jeg kommet i 3. klasse, havde vi masser af sne. Det lå højt over grøfterne og langs syrenhegnene. Der var en vanding i Jørgen Hansens mark. Jeg gik oppe på driverne, der var glatte,

og før jeg fik set mig om, gik jeg gennem isen og stod i vand til livet.

Jeg kom op og fik fart på til skolen og ind til kakkelovnen for at varme mine ben. Mine kammerater sagde jeg skulle gå hjem, men jeg sagde bestemt nej, så kom jeg jo ikke i skole mere den dag, vidste jeg.

Uddeler Jensens Elly løb hjem til sin moder og sagde det, så kom Mette

og hentede mig, jeg fik tørt tøj af Ellys på, og besked om at jeg kunne komme tilbage og få mit tørre tøj, når skolen var færdig.

Jeg sagde til kammeraterne at de ikke måtte sige noget til Lasthein.

Vi havde en lang og dårlig skolevej at gå. Det var ikke sjældent, når vi havde lavet en sti inde i gårdmændenes mark, at de kom og så os, og så drev de

*Fra venstre:
Johanne, Hans Rasmussen, Carl, Stine Rasmussen med Knud og forrest Vilhelmine og Martha samt hestene Røde Claus og Brune.
1912.*

os ud af marken. Vi skulle gå i Jørgen Hansens mark, men komme derover var ikke let, for der var så meget pløre, at navet på vognhjulene slæbte hen ad pløren.

Somme tider løb vi ad banelinien, men mødte vi banearbejderne, blev vi jaget væk fra området.

Tiden gik og der er jo så mange minder, både glade og mindre gode. Det værste var, når udflugtstoget kørte forbi, og vi ikke var med. Til at bøde på det vi måtte miste, så kørte far en tur til Ørsted hver sommer, og vi var med. En dag måtte jeg bede om fri til turen, og det fik jeg. Dagen efter måtte jeg skrive en stil om den tur. Så sagde jeg til min sidekammerat:

»Han er bare nysgerrig.«

Hvad siger du, sagde Lasthein og jeg måtte så flov som jeg var sige det til ham, men jeg fik ingen skænd og ærlig talt havde jeg et meget frit sprog over for ham.

En dag måtte jeg blive hjemme og gå i roerne. Vi havde taget den første tørn i marken og var inde at spise frokost. Jeg kom ud i fuldt galla i fars gamle bukser, hvem stod så uden for: Lasthein med hele klassen.

»Skulle du ikke i skole?«

»Jo, men nu I er så mange, kan I

komme med og luge hver 1 omgang, så er vi snart færdige.«

Så fik jeg en i enden af hans stok, og så lo han.

Vi havde botanik og skiftedes til at havde blomster med, men det var os 5 fra Bøgebjerg, der så tit havde blomster med. Så en dag kom vi i tanke om, at når vi skulle bære så mange blomster, så skulle der en nælde med blandt de enkelte stk. som Lasthein skulle have, for vi havde en hel tørvekurv fuld at bære så langt. 42 stk. af hver salgs, de fyldte godt. Det var den straf vi ville give ham.

Så nåede vi jul og skolen holdt juletræ. Der var så mænd og koner der sad og klippede julepynt og Sofie var også med til det. Hende skulle de lave lidt sjov med. De smurte klister på en plade vat, og hun satte sig på det, uden at ane at det sad fast på hendes kjole. Hun har nok kigget lidt, da hun kom hjem, men sådan uskyldig spøg var der meget af på den tid.

Så kom aftenen, hvor vi gik rundt om juletræet og sang salmer og sange, og bagefter måtte vi plyndre træet, men den oplevelse jeg og min lillesøster havde den aften, glemmer jeg aldrig. En voksen hoppede op og tog fat i en gren højt oppe og væltede træet ned

over lillesøster og mig. Hun slap væk, men jeg lå under det. Heldigvis gik de sidste lys ud, da træet faldt.

Tiden svandt og konfirmationen kom og den sidste skoledag med. Lasthein plejede at holde en tale for dem der gik ud, men til os sagde han kun »tak«. Det har jeg sidenhen i livet spekuleret på. Hvad har det lille ord betydet for ham, og hvor mange har tænkt på det bagefter?

Også en lille oplevelse fra skolestuen: Det var i skrivetimen. Lasthein gik om og så til, så kom han hen til vores bord, satte sig ned og skubbede til Ingrid. Jeg rejste mig og ville have hende til at rejse sig også, men det turde hun ikke. Vi byttede plads, og han kom igen, men inden havde vi snakket med drengene, og så pillede vi pindene, der holdt bordpladen, ud. Så kunne de skubbe pladen ned.

Han kom og satte sig, jeg holdt igen, Ingrid rejste sig, jeg satte benene mod bordets kant og holdt alt imod, Pludselig sprang jeg op, og så lå han på ryggen nede på bænken, og drengene skubbede pladen ned over ham. Jeg morede mig kosteligt, og før han fik lov at komme op, måtte han love os en historie, og den fik vi.

Han ville se hvad kræfter jeg havde, kunne jeg godt forstå. Selv om jeg var

lille, så var kræfterne trænet op, men den dag i dag kan jeg le ad denne episode. Det viser, at jo bedre og friere forhold mellem lærer og elev, desto mere kan han til gengæld få ud af børnene. Jeg lærte godt i skolen.

Der kom et par gange om året en kludekræmmer ved navn Peder Larsen. Han gik altid ved siden af vognen. En dag kom han ind til en gårdmandskone og ville handle. De to havde gået i skole sammen i Haastrup.

Hun sagde De til ham. Så svarede han: »Du behøver ikke sige De til mig, fordi jeg er bleven manufakturhandler Kirstine.« Han var en mand med humor.

En nytårsaften blev en gårdmand banket op af ungdommen: »Din bedste malkeko har fået en roe i halsen.«

Han sprang ud af sengen og gik i stalden. Alt var i sin orden dernede, der var intet i vejen. Næste morgen så han, at der sad en roe i hans vandpumpe. Det var bleven opdaget, at han hældte vand i sin mælk til mejeriet.

EGNSUDVIKLINGEN

Mit barndomshjem var fra ca. 1824, bygget af rå sten, som var lavet af ler fra bakken i marken der tilhørte Bækgården oppe ved kirken dengang. Tømme-

*Modstående side:
Martha sammen
med sine forældre
og søskende.
Bagest fra venstre:
Vilhelmine,
Martha, Christian,
Jens Peder, Carl,
Hansigne
Forrest: Anne,
Anne Kirstine
Rasmussen, Knud,
Hans Rasmussen
og Johanne (kaldet
Hanne).*

ret var fra gamle gårde i Jordløse. Der blev lavet skrekager så taget nåede ca. 1 alen fra jorden, for at beskytte murene mod regn. Skillerum var lavet af vidier og klinet med ler. Der var også lavet en ovn til at bage brød i – ligeledes af rå sten.

Så kom der en omvæltning. En mand ved navn Rasmus Peder Rasmussen, Ommel

på Ærø købte Bøgebjerg. Han var teglmester og begyndte så at lave mursten. Leret blev æltet af en hest, der blev drevet rundt i hele massen. Så blev massen formet til sten, de blev tørret lidt og så sat ind i en ovn, som dertil var bygget.

Den skulle jo nøje passes med ild. Imens brændingen stod på måtte mændene trille ler fra lergraven op til gården. Det var hårdt arbejde, men så fik

de sten, som husenes ydervægge kunne mures op af.

Ved siden af mit barndomshjem ligger der mange moser, som bønderne fra Jordløse gravede tørv i om sommeren, og når de var tørre, kørtes de hjem til vinterbrændsel.

Går vi til Jordløse ser vi til højre Gisselhøj. Jeg har mange gange spekuleret på, hvad det er, der er gemt i den. Det kan være en oldtidshøj, da der umiddelbart før ligger en stendysse ved samme vej, men det kan også tænkes, at det er en grav fra svenskekrigen, men det spørgsmål står ubesvaret, så vidt jeg ved.

På Damsbos jord ligger der også gravhøje, og der er fundet ikke så få stenredskaber her på egnen. Nogle eksemplarer ses i Jordløse Skole.

For 77 år siden høstede man kornet på Damsbo med mejetøj, og konerne bandt kornet i neg, og det var somme tider, at der var indtil 22 mand til at høste. Ret umiddelbart efter begyndte maskinerne deres indtog i landbruget. Først aflæggere og så bindere.

Der var 22 spand heste på Damsbo. Jeg husker så tydeligt, når de kørte sukkerroer til Haarby. Der kunne komme 10–12 vogne ad gangen.

Så kom banen, den blev indviet den 1. oktober 1906. Det var sjovt at se, når

det kørte med de mange vogne. Slæbetoget ved 6–7 tiden om aftenen, kunne godt have 20–22 vogne efter sig, men så kørte det heller ikke stærkere, end vi kunne løbe med det op ad Hækkebjerg.

Bryllupsbillede af Martha og Ejnar Jensen

FORRETNINGER I JORDLØSE

Der var en købmand før Lindegaard kom, hans navn er ukendt. Købmand Lindegaard boede lige over for præstegården, han afløstes af købmand Iversen og så blev huset senere solgt og brugt til beboelse. Så blev der købmandsforretning over for Smedestræde – bl.a. Julius Leermann, men der var flere købmænd her.

Der hvor parkeringspladsen til Brugsen er, var der i mange år slagterforretning, omkring 1914. Skomager og sadelmager var her også samt bageri. Det gl. mejeri var, så vidt jeg ved bygget om i år 1885, det afløstes i 1924 af et mere moderne mejeri som blev nedlagt i 1965. I dag er der værksted her.

Hattebæks Mølle blev i 2 generationer drevet som mølle og før i tiden var der landbrug. Det var en gammel rundbygget gård med bindingsværk og stråtag, men i 1920 brændte gården ved lynnedslag. Mølleriet brændte, men vandhjulet blev reddet ved at de lukkede vand over det, og den dag i dag er det i behold, trods det er skilt ad.

Gården blev efter branden genopbygget. I dag er laderne jævnet med jorden, kun stuehuset er tilbage af den gamle forhenværende mølle, men i ny stil. Stadigvæk er mølledammen her, som den var i gammel tid. Jorden blev

solgt fra gården i 1971, så nu er der kun minderne om en af Danmarks skønneste vandmøller tilbage.

Noget af det, jeg her har fortalt, er en gengivelse af det, min mor har fortalt mig.

Der var en original som boede ovre ved Trunderup. Hans hunde var gode til at fange høns. Han var lidt glad ved de våde varer. Når humøret så var på kogepunktet sagde han altid til sin kone: »Jeg er smukke August og du er grimme Ane«.

En som boede ved siden af bageren, han hed Oluf, var også glad ved en tår, og når humøret var på højdepunktet, sagde han altid: »So ka do, So kan do få Margrethe«. Det var hans datter.

En aften kom han med en sæk på nakken, der var meget kød i. Han arbejdede på døds slagteriet på Ellekærgård i Hastrup. Han smed sækken ned på stenbroen med et klask og ville give mor kød, men hun betakkede sig og sagde, der er ikke for meget til Margrethe, og så gik han hjem.

Oppe i Bækgården ved kirken tjente min bedstemor samt 1 pige foruden var også gårdens datter hjemme. Når der blev kørt mergel eller gødning – dengang udtalt møg – skulle pigerne ud at strø ud og gårdkonen sagde så til dat-

teren, du bliver så forløjet blandt alle de folk, og så måtte hun blive hjemme og de 2 andre måtte af sted. Om natten kunne bedstemor ikke sove for smerter i sine arme, og datteren fortalte det til sin moder. Da karlen hørte det sagde han: Selvom vi så havde 10 kvinder, så er der dog aldrig andre end som Lillepigen, der skal til hove, når der skal spredes mergel eller møg.

Når der var storvask foregik det med tostol og tærskel.

Tostolen var en planke med ben under og tærskelen en flad ske som man bankede tøj med, dyppede det i luden

og så atter banke tøj. Sådant foregik det, til tøj var rent. Dengang var der ikke vaskebræt. Tøjet var hjemmelavet lærred – blågarnslærred og hørlærred. Det kunne tåle en hård medfart.

Piger og koner sad og kartede og spandt om vinteren, og så fik de garnet til væveren. Garnet af uld blev til hvergarn og vadmél. Vadmél var uld på uld, det var varmt når, det blev vævet. Hvergarn var uld på hørt. Det kunne, eftersom det blev slidt, blive så blankt og fint stof.

Strømper eller hoser som de kaldtes, var strikket, herefter skulle de valkes. Det foregik på denne måde: Vi havde

Nogle af Marthas søskende.

Fra venstre: Hansigne, Knud, Jens Peder, Christian og faderen Hans Rasmussen.

Til orientering:

Lasthein kom til Jordløse i 1915.

Bækgården oppe ved kirken er Østervang, Landevejen 39, som ejedes af familien Bæk.

Viggo Poulsens gård er Ærtebjerggård, Hastrupvej 29.

Martha gik i skole Landevejen 36. Den gamle skole er Landevejen 20.

en valkehæk, det var et bræt med runde stænger sømmed på, hosen blev gjort våd og så gned man den på valkehækken med flad hånd. Blev den tør, dypede man den i vand igen og fortsatte til hosen var blød.

Far gik på arbejde på Damsbo og på forskellige gårde i Jordløse. Her kan nævnes på Damgård, vor han svang plejlen dagen lang for 85 øre pr. dag – byd ungdommen det i dag.

SKOLEN I 1870-1890

Skolen i Jordløse var dengang i den bygning, som ligger overfor kirken, hvor der har været hjulmagerværksted. I de år var der en lærer ved navn Knudsen. Han var en ondsindet overklassemand, en virkelig tildragelse. Min morbror Rasmus havde tungt ved at lære og tilligemed blev han sendt ud at tjene i Bækgården ved kirken.

Når han blev sat ned i skolen, faldt han tit i søvn, så træt og udkørt var han.

Kl. 3½ om morgenen blev han sendt ud at flytte får i Tramperland, det stykke der ligger bagest (nu Viggo Poulsens gård). Den tur måtte drenge tage morgen som aften. Han var hjemme på gården ved kl. 10 om aftenen, så kunne han få sin nadver serveret. Det var altid bogmelsgrød de fik.

Så en aften siger pigen til ham: »Hvad synes du om grøden i aften?«

»Den smager satans godt, når vi ikke kan se den«.

Forklaringen var at konen havde fået en lille og nabokonerne kom så med smørgrød til hende. Hun kunne ikke nå at spise al den grød, så karlene fik så smørgrød den aften. Det er forklaringen på, at den smagte så godt.

Når han havde rendt den tur om morgenen og fået sin davre kunne han gå i skole.

Læreren blev vred en dag Rasmus sov i skolen, og så snoede han sin finger om drengens øreløkke og rev til, og så stod læreren med håret snoet om sin finger.

Børnene var så rædde for denne sadistiske lærer. Han tog og samlede deres fingre i sin hånd, slog dem så på fingerspidserne med den skarpe kant af en lineal. Spanskrøret var næsten aldrig koldt.

En morgen var Knudsen så gået en tur, og oppe på Fiskebakken mødte han Rasmus og spurgte så hvor han kom fra. »Jeg har været ude at flytte og vande får.«

Efter den morgen lod Knudsen drengen sove.

MARTHA JENSEN

KIRKEKLOKKERNE I JORDLØSE

Kirkeklokkerne i Jordløse kirke er blevet automatiserede. Det vil sige at ringning nu foregår uden menneskelig medvirken. Graveren behøver ikke mere at entre op i tårnet for at ringe solen op eller ned.

Sammenringningen før gudstjeneste sker også ved at trykke på en knap, selv kimningen ved bryllupper og de kirkelige højtider er overladt til automatikken.

Det er tankevækkende at en så traditionel funktion, som har århundreder bag sig, nu er ren teknik.

At ringe med klokkerne kræver sin mand, gode armkræfter og en vis rytmesans er nødvendig for at få klokkerne til at lyde smukt. Gennem årene har skiftende gravere alle haft deres mas med de tunge klokker, især når de skulle sættes i gang og senere bringes til standsning. Når graveren kom ned fra tårnet efter endt ringning, var det som regel med sveden drivende af ansigtet.

Jordløse kirke har 2 klokker, begge ophængt på tårnloftet.

Den store bærer indskriften: »Anno 1773, Preben Brahe, Soli Deo Gloria«.

På den lille står: »Aar 1857 støbt af M. P. Alterup i Odense, Grevskabet Brahesminde lod denne Klokke omstøbe«.

Selvom begge således er meget gamle, har vi dog et vidnesbyrd om endnu ældre forgængere.

Da den fynske biskop Jacob Madsen den 3. juli 1589 holder visitation

Herunder den store klokke i Jordløse kirke.

På modstående side den lille klokke.

i Jordløse kirke skriver han i sin dagbog: »I Taarnet to Klokker«. Så med baggrund i bispens notat, kan vi roligt fastslå, at i over 400 år er solen hver dag blevet ringet op og ned i Jordløse.

Hvor langt vi yderligere skal bagud i tid for at finde ud af, hvornår den første klokkeklang lød vides ikke, men kendte vi kirketårnets alder ville det være sandsynligt at vi dermed også havde klokkeringningens, ud fra et ræsonnement om, at uden tårn ingen klokker og uden klokker intet tårn.

SVEND LEHMANN

JORDLØSE-TRUNDERUP
LOKALHISTORISKE ARKIV
Friskolen i Jordløse
Jordløse Møllevej 14
email: jtarkiv@yahoo.dk
www.jordløse.nu

Arkivet er åbent sidste onsdag i hver måned kl. 18.30–21.30 (ikke juli og december) samt efter aftale.

BESTYRELSEN 2009
Ida Grønberg, formand,
6268 1772 / 2729 1770

Kirsten Johansen, kasserer,
6268 1575

Ulla Nyborg, sekretær,
6473 3370 / 2372 0323

Annalise Pedersen
6268 1350 /

Svend Poulsen
2562 8574

Pris for ikke medlemmer 15 kr.
ISSN 1903-9506

